

ՀԵՌՈՒՍԱՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՌԱԴԻՈՅԻ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՈՐՈՇՈՒՄ

8 ապրիլի 2022 թվականի թիվ 49-Ա

ք. Երևան

«ՅՈՒՔՈՄ» ՓԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՈՒՅԺ ԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողովն (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) ուսումնասիրելով դիմումի հիման վրա 2022 թվականի փետրվարի 11-ին հարուցված վարչական վարույթի նյութերը՝ **պարզեց**.

2022 թվականի փետրվարի 1-ին (թիվ 04-94) Հանձնաժողովը գրությամբ դիմել է ցանցային օպերատորի գործունեություն իրականացնող «ՅՈՒՔՈՄ» ՓԲ ընկերությանը (այսուհետ՝ ցանցային օպերատոր)՝ առանց նախապես իրավատիրոջ թույլտվության ձեռքբերման իր տեսավարձույթ ծառայության տեսացանկում բաժանորդներին հեղինակային իրավունքի օբյեկտ հանդիսացող կինո-հեռուստաֆիլմեր (ֆիլմեր) տրամադրելու փաստի վերաբերյալ՝ հիմք ընդունելով «Motion Picture Association» («Մոշըն Փիքչր Ասոսիեյշն») ընկերության (այսուհետ՝ Իրավատեր) դիմումը:

Ցանցային օպերատորն առանց Իրավատիրոջ համաձայնության իր տեսավարձույթ ծառայության տեսացանկում բաժանորդներին առաջարկել է հետևյալ կինո-հեռուստաֆիլմերը. «El Chapo» («Էլ Չապո»), «La Casa de Papel» («Լա Կասա դե Պապել»), «House of Cards» («Հաուս օֆ Բարդս»), «Dark» («Դարք») ինչպես նաև «Netflix Studios» («Նեթֆլիքս Ստուդիոս», վերը նշված «Մոշըն Փիքչր Ասոսիեյշն» ընկերությունը հանդիսանում է նշված արտադրանքի իրավատերը) ընկերության կողմից արտադրված այլ ֆիլմեր:

Ընդ որում, ցանցային օպերատորը, ի պատասխան Հանձնաժողովի 01.02.2022թ. թիվ 04-94 գրության, պատասխանել է, որ նշված ֆիլմերը հեռացվել են «Յուքոմ» ՓԲ ընկերության IP TV տեսադարան բաժնից, իսկ «Netflix» ընկերության արտադրած հնարավոր մյուս տեսաձայնային ստեղծագործությունները հեռացնելու համար սկսել են դրանք նույնականացնելու գործընթաց, որն ավարտելու համար կպահանջվի որոշակի ժամանակ:

Մինչույն ժամանակ ցանցային օպերատորը տեղեկացրել է, որ իրենց կողմից բանակցություններ են սկսվել մի շարք խոշոր օտարերկրյա ընկերությունների հետ և

ձեռնարկելու հնարավոր բոլոր միջոցները սեղմ ժամկետում վերջիններիս հետ համապատասխան պայմանագրեր կնքելու համար:

Համադրելով փաստերը պարզ է դառնում, որ գործ ունենք ֆիլմերն առանց հեռարձակման իրավունքը հավաստող փաստաթղթերի առկայության ցուցադրության «Տեսալսողական մեդիայի մասին» օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) խախտման հետևանքում և այս պարագայում առկա է նաև «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների» մասին օրենքով պաշտպանվող տեսալսողական ստեղծագործությունների նկատմամբ իրավատիրոջ ունեցած հեղինակային իրավունքների խախտում, քանի որ ցանցային օպերատորի կողմից նշված ֆիլմերը տեսավարձույթ ծառայության միջոցով առաջարկվում է առանց իրավատիրոջ հետ հեղինակային պայմանագիր կնքելու:

Հանձնաժողովը հաշվի առնելով իրավատիրոջ դիմումը և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետով՝ 2022 թվականի փետրվարի 11-ին ցանցային օպերատորի նկատմամբ հարուցել է վարչական վարույթ:

Հանձնաժողովը հարուցված վարչական վարույթի մասին 2022 թվականի փետրվարի 14-ին ծանուցել է ցանցային օպերատորին և հայտնել, որ այս հարցի վերաբերյալ կարող են ներկայացնել իրենց պարզաբանումները և բացատրությունները:

Այսպիսով, բացի վերը նշված բացատրությունից, վարչական վարույթի եզրափակիչ փուլում ցանցային օպերատորի կողմից ներկայացվեց ինչպես գրավոր, այնպես նաև բանավոր բացատրություն այն մասին, որ իրավախախտումը վերացված է, ինչի հիման վրա առաջարկվեց Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի համաձայն մեղմացնող հանգամանք դիտարկել: Ցանցային օպերատորի ներկայացուցչի կողմից նշվեց նաև, որ հստակ պատասխանատվության ենթարկելու իրավանորմը առկա չէ, ուստի առկա է օրենքի բաց և ցանցային օպերատորը ենթակա չէ վարչական պատասխանատվության ենթարկման:

Հանձնաժողովի հիմնավորումները (պարզաբանությունը) և եզրահանգումը.

Այսպիսով, վարչական վարույթի բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննության, ձեռք բերված ապացույցների ուսումնասիրության և գնահատման արդյունքում Հանձնաժողովն ամրագրում է հետևյալը.

Հանձնաժողովի 2021 թվականի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 199-Ա որոշմամբ՝ ցանցային օպերատորին տրվել է ոչ գծային տեսալսողական տեղեկատվության հեռարձակման գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն:

Օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է.

«Հայաստանի Հանրապետության տեսալսողական մեդիայի մասին օրենսդրությունը ներառում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, «Տեսալսողական մեդիայի մասին», «Չանգվածային լրատվության մասին», «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին», «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին», «Լեզվի մասին», «Գովազդի մասին» օրենքները, Հայաստանի Հանրապետության

ընտրական օրենսգիրքը, կարգավորող պետական մարմնի իրավական ակտերը, տեսալսողական մեդիայի ոլորտը կարգավորող այլ իրավական ակտեր և Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերը»:

Օրենքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերը սահմանում են.

3. Առանց լիցենզավորման տեսալսողական տեղեկատվության հեռարձակում են իրականացնում ոչ գծային Հեռարձակողները, որոնք գործունեություն են իրականացնում կարգավորող պետական մարմնի սահմանած կարգով գործունեությունը թույլատրող որոշումն ստանալուց հետո:

4. Կարգավորող պետական մարմնի՝ գործունեությունը թույլատրող որոշումն ստանալուց հետո ոչ գծային Հեռարձակողները կարող են պայմանագրային հիմունքներով գործունեություն իրականացնել ցանցային օպերատորների և այլ հաղորդակցության ցանցերով:

Հանձնաժողովի 2021 թվականի հոկտեմբերի 18-ի «Ոչ գծային Հեռարձակողների կողմից առանց լիցենզավորման տեսալսողական տեղեկատվության հեռարձակման գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն ստանալու կարգը սահմանելու մասին» թիվ 160-Ա որոշմանմ հաստատված N 1 հավելվածի 4-րդ կետը սահմանում է.

«4. Հանձնաժողովի՝ գործունեությունը թույլատրող որոշումը ստանալուց հետո ոչ գծային Հեռարձակողները կարող են պայմանագրային հիմունքներով գործունեություն իրականացնել ցանցային օպերատորների և այլ հաղորդակցության ցանցերով»:

«Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» օրենքի 3-րդ հոդվածի 4-րդ մասի գ) կետի համաձայն՝ Հեղինակային իրավունքի օբյեկտներ են՝

գ) տեսալսողական ստեղծագործությունները (կինո-հեռուստաֆիլմերը, անիմացիոն և մուլտիպլիկացիոն կինոնկարները, կարճ երաժշտական տեսահոլովակները, գովազդային, փաստագրական, փաստավավերագրական և այլ ֆիլմերը):

«Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» օրենքի 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ այլ անձինք ստեղծագործությունը կարող են օգտագործել միայն ստեղծագործության նկատմամբ գույքային իրավունքները կրող անձի (ստեղծագործության հեղինակ կամ այլ անձ, որին այդ իրավունքներն անցել են օրենքով սահմանված կարգով, այսուհետ՝ իրավատեր) թույլտվությամբ՝ հեղինակային պայմանագրի հիման վրա, եթե սույն օրենքով այլ բան նախատեսված չէ:

«Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» օրենքի 65-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ սույն օրենքով պահպանվող ստեղծագործության կամ դրա էական մասի կամ հարակից իրավունքների օբյեկտի ցանկացած օգտագործում անօրինական է, եթե նախապես, մինչև նման օգտագործումը ձեռք չի բերվել հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքների իրավատիրոջ թույլտվությունը:

Ստեղծագործության էական մաս է համարվում ստեղծագործության որևէ մասը, որը տվյալ ստեղծագործությանը ծանոթ ցանկացած անձ ինքնուրույն կարող է նույնականացնել որպես այդ ստեղծագործության մաս:

Հանձնաժողովի կողմից ուսումնասիրվել են Իրավատիրոջ և վարչական վարույթի մասնակցի կողմից ներկայացրած փաստերը, որի արդյունքում հայտնի է դարձել, որ

ցանցային օպերատորը չունենալով խնդրո առարկա հանդիսացող ֆիլմերի Իրավատիրոջ թույլտվությունն առանց հեռարձակման իրավունքը հավաստող փաստաթղթերի իր տեսավարձույթ ծառայության տեսացանկում բաժանորդներին առաջարկել է հեղինակային իրավունքի օբյեկտ հանդիսացող ֆիլմերը՝ խախտելով տեսալսողական մեդիայի բնագավառը կարգավորող օրենսդրության պահանջը:

Հանձնաժողովն ամրագրում է, որ լիցենզիա ստացած ցանցային օպերատորը Հանձնաժողովի կողմից ստանալով առանց լիցենզավորման տեսալսողական տեղեկատվության հեռարձակման գործունեություն իրականացնելու թույլատրող որոշումը, պարտավոր է պահպանել տեսալսողական մեդիայի բնագավառը կարգավորող օրենսդրության պահանջները, իսկ օրենքի դրույթները խախտելու դեպքում կրել պատասխանատվություն օրենքով սահմանված կարգով, ուստի, օրենքի պահանջի չկատարումն ինքնին բերում է պատասխանատվության:

Ցանցային օպերատորը պետք է հաշվի առնի, որ օրենքներով հստակ սահմանվում են իրավական նորմեր, որոնց չպահպանելը առաջացնում են իրավական հետևանքներ և ցանցային օպերատորը պատասխանատվություն է կրում տեսալսողական մեդիայի ոլորտը կարգավորող օրենսդրության կիրառման ապահովման համար և տվյալ դեպքում ցանցային օպերատորը պարտավոր էր պահպանել տեսալսողական մեդիայի ոլորտը կարգավորող իրավական պահանջները:

Փաստորեն, ցանցային օպերատորը Հանձնաժողով 2022 թվականի փետրվարի 10-ին հասցեագրված թիվ 132 գրությամբ ընդունել է այն փաստը, որ առանց հեղինակային իրավատիրոջ իր տեսադարանում ներառել է տեսալսողական արտադրանք, ավելին, ամբողջական հեռացնելու համար վերջինիս անհրաժեշտ է լրացուցիչ ժամանակ: Նշվածից պարզ է դառնում, որ ցանցային օպերատորը իր տեսադարանում ֆիլմեր ներառելիս չի նույնականացնում դրանց արտադրողի տվյալները, ինչն իր հերթին ենթադրում է, որ ցանցային օպերատորը հեղինակային իրավունքի խախտումով ցուցադրում է ոչ միայն այս վարչական վարույթի ընթացքում քննարկվող տեսալսողական ատադրանքը:

Հաշվի առնելով վերոշարադրյալը ցանցային օպերատորը փաստացի ընդունել է իրավախախտման փաստը, իսկ ինչ վերաբերում է վարչական վարույթի եզրափակիչ փուլում ներկայացված դիրքորոշումների, ապա նշենք հետևյալը.

Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 33-րդ հոդվածը սահմանում է. «վարչական իրավախախտման համար պատասխանատվությունը մեղմացնող հանգամանքներ են համարվում՝

- 1) մեղավորի անկեղծ զոջումը.
- 2) իրավախախտման վնասակար հետևանքները մեղավորի կողմից կանխելը, պատճառած վնասը կամավոր հատուցելը կամ վերացնելը.
- 3) իրավախախտում կատարելը հոգեկան խիստ հուզմունքի ազդեցության տակ կամ էլ անձնական կամ ընտանեկան ծանր հանգամանքների զուգադիպությամբ.
- 4) իրավախախտում կատարելը անչափահասի կողմից.
- 5) իրավախախտում կատարելը հղի կնոջ կամ մինչև մեկ տարեկան երեխա ունեցող կնոջ կողմից:

ԽՍՀ Միության և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ կարող են նախատեսվել վարչական իրավախախտման համար պատասխանատվությունը մեղմացնող նաև այլ հանգամանքներ: Վարչական իրավախախտման վերաբերյալ գործը լուծող մարմինը (պաշտոնատար անձը) կարող է մեղմացուցիչ համարել նաև այնպիսի հանգամանքներ, որոնք չեն նշված օրենսդրության մեջ»:

Հիմք ընդունելով վերոնշյալ իրավանորմը՝ գտնում ենք, որ մեղմացնող հանգամանքներ կիրառելի չեն սույն վարչական վարույթով, քանի որ Օրենքը չի սահմանում մեղմացնող հանգամանքների կիրառում և Օրենքով սահմանված պատասխանատվության միջոցները ևս հստակ տուգանքներ են սահմանում: Ավելին, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 33-րդ հոդվածով սահմանված մեղմացնող հանգամանքերը կիրառելի չեն այս վարչական վարույթի շրջանակներում: Ինչ վերաբերում է ցանցային օպերատորի ներկայացուցչի կողմից հնչեցրած փաստարկն այն մասին, որ առկա է օրենքի բաց և հստակ պատասխանատվության միջոց Օրենքը չի սահմանում նշված վարչական գործի համատեքստում, ապա դրան անդրադառնում ենք հաջորդիվ:

Օրենքի 32-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետի համաձայն՝ կարգավորող պետական մարմինը՝ Օրենքի խախտման կամ իր որոշումները չկատարելու դեպքում կիրառում է պատասխանատվության միջոցներ:

Օրենքի 55-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ կարգավորող պետական մարմնի կողմից տեսալսողական մեդիայի բնագավառը կարգավորող օրենսդրության պահանջների խախտման դեպքեր հայտնաբերվելու, ինչպես նաև պետական այլ մարմինների կողմից իրենց իրավասությունների շրջանակում տեսալսողական մեդիայի բնագավառը կարգավորող օրենսդրության պահանջների խախտման դեպքեր հայտնաբերվելու և դրանց մասին կարգավորող պետական մարմնին գրավոր տեղեկացվելու դեպքում կարգավորող պետական մարմինը կիրառում է հետևյալ վարչական տույժերը.

- 1) գրավոր նախազգուշացում.
- 2) տուգանք.
- 3) հեղինակազորման կամ լիցենզիայի գործողության կասեցում.
- 4) հեղինակազորման կամ լիցենզիայի գործողության դադարեցում:

Օրենքի 56-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է.

«Սույն օրենքի 55-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով հայտնաբերված խախտումների առկայության դեպքում, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն օրենքով, ապա կարգավորող պետական մարմինն իրավախախտումը հայտնաբերելու օրվանից և (կամ) պետական այլ մարմինների կողմից իրենց իրավասությունների շրջանակում հայտնաբերված իրավախախտումների դեպքերի մասին տեղեկացվելու օրվանից ոչ ուշ, քան երկու ամսվա ընթացքում գրավոր նախազգուշացնում է խախտում կատարած անձին՝ պահանջելով վերացնել խախտումը և սահմանելով խախտումը վերացնելու համար ողջամիտ ժամկետ»:

Օրենքի 57-րդ հոդվածի 2-րդ մասը սահմանում է. «Սույն օրենքի 56-րդ հոդվածով սահմանված կարգով գրավոր նախազգուշացում ստացած անձի կողմից նախազգուշացմամբ նշված ժամկետում սահմանված պահանջը չկատարելը կամ նախազգուշացման համար հիմք դարձած նույն խախտումը սույն օրենքի 56-րդ հոդվածով սահմանված վարչական տույժի միջոցներ կիրառելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, կրկին կատարելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ Հասույթի 0.03 տոկոսի, բայց ոչ պակաս, քան սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկի չափով»:

Հանձնաժողովի 2022 թվականի փետրվարի 24-ի թիվ 20-Ա որոշման համաձայն՝ ցանցային օպերատորին վարչական պատասխանատվության է ենթարկվել Օրենքի 56-րդ հոդվածի համաձայն և հայտարարվել է գրավոր նախազգուշացում: Գրավոր նախազգուշացման հիմք է հանդիսացել ցանցային օպերատորի կողմից ոչ գծային հեռարձակման միջոցով հեղինակային իրավունքի խախտման փաստը, ինչը նույնական է նաեւ տվյալ դեպքում:

Ելնելով վերոգրյալից, ղեկավարվելով «Տեսալսողական մեդիայի մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 32-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետով, 53-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերի, 56-րդ հոդվածի 1-ին մասով և հիմք ընդունելով «Տեսալսողական մեդիայի մասին» օրենքի 57-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝ Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողովը **որոշեց.**

1. «ՅՈՒՔՈՄ» ՓԲ ընկերության նկատմամբ կիրառել Օրենքի 57-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված վարչական տույժը՝ 10 710 000 (տաս միլիոն յոթ հարյուր տաս հազար) ՀՀ դրամ՝ իրավախախտումը վերացնելու հանձնարարությամբ:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն վարչական վարույթի մասնակիցներին պատշաճ ձևով հանձնելու օրվան հաջորդող օրվանից:

3. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել ՀՀ վարչական դատարան՝ ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկամսյա ժամկետում:

**ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՌԱԴԻՈՅԻ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

Տ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

8 ապրիլի 2022թ.

ք. Երևան